

Toplumumuzda birlikte mutlu yaşamayı sağlamanın değil, belli bir inancı egemen kılmayı sağlamanın yolları zorlanmaktadır. Bunu yapanlar, hem kendilerine hem de toplumumuza ne kadar büyük bir kötülük ettiklerinin farkında değildirler. Bu yaklaşımın ne kadar zararlı sonuçlar vereceğini, her sağduyuyu sahibi görmelidir.

Bu yazı, gelişmelerden duyulan derin kaygının ürünüdür.

Zor Sorular

İnsanlık binlerce yıldır şu sorulara yanıtlar aramaktadır:

- **Varlık** nedir?
- **Madde** nedir?
- **Can** nedir? **Canlı** nedir?
- **İlk varlık** nedir?
Madde midir; ruh mudur?

...

İlk varlığın Tanrı olduğu düşünülürken de akıllara, şu kaçınılmaz sorular gelmiştir:

- Tanrı, **doğa**nın dışında bir varlık mıdır?
Yoksa; **doğa**, Tanrının kendini dışa vurma biçimi midir?
- Tanrı, insanlar arasındaki ilişkileri düzenleyen kurallar koymuş mudur?
Yoksa; istediklerini, **doğa yasalarının** içinde mi ortaya koymuştur?
- Tanrı, insanları, kendisine karşı görevleri olan varlıklar olarak mı yaratmıştır?

- Tanrı, -doğanın dışında- insanlar arasındaki ilişkileri düzenleyen kurallar koyduysa ve insanları, kendisine karşı görevleri olan varlıklar olarak yarattıysa koyduğu kuralları ve tanımladığı görevleri, insanlar arasından seçtiği elçilerle mi insanlara bildirmiştir?

Yoksa; bu türden bilgileri, verdiği akılla, insanların edinebileceğini mi öngörmüştür?

...

İlk ve tek varlığın madde olduğunu düşünmek de yeni soruları getirmiştir:

- İçgüdü, düşünce, bilinç, ... maddeye nasıl yerleştirilebilir?

Canlının oluşumu, dönüşümü, ölümü, ... yalnız madde ile nasıl açıklanabilir?

...

Belki de; çevresinde dolanılan asıl sorular,

"Ne idik? Ne olduk? Ne olacağız?"

sorularıdır.

Özellikle de,

"Ne olacağız?"...

Birleşilemeyen Yanıtlar

Yukarıdaki sorulara önerilen belli başlı yanıtları, bir sıra gözetmeden verelim:

- **Duyularımızla** veya **aklımızla** algıladığımız her şey **varlıktır**.

Varlık, bizim bilincimizde ve bilincimizin dışında var olandır. Duyularımız ve aklımız, var olanı bizim de algılamamızı sağlar.

- **Duyularımızla** algıladığımız varlıklar **maddedir**.

Bütün maddeler 104 temel maddenin farklı kombinasyonlarıdır. **Elementler** dediğimiz bu 104 temel madde de proton, elektron, nötron, ... gibi daha basit parçacıkların farklı sayılarda bir araya gelmesi ile oluşur.

- Başlangıçsız ve sonsuz olan **Tanrıdır**.

Varlık, Tanrının "Ol!" demesi ile var olandır.

Bir anlamda;

Her şey Tanrı'dandır.

- Ruh ve madde -ya da **Doğa-** Tanrının kendini dışa vurma kipleridir.

Var olan her şey **doğadır**. **Doğa Tanrıdır**.

- Var olan maddedir. **Can** veya **ruh** maddenin birer fonksiyonudur.

Örneğin; beyin varken ruh vardır. Ancak; beyin dağıldığında ruh ya da bilinçten söz edilemez.

- **Evren** hep vardı; var olacaktır.

Evrenin temel yasası **değişmedir**. Evrendeki her varlık her an değişmektedir.

- İnsanları, hayvanları, bitkileri, cansız varlıkları ve bunların iç içe dünyalarını mükemmel biçimde tasarlayıp yaratan Tanrı, yarattıklarının davranışlarını **doğa yasaları** ile düzenlemiştir. Bunların yanında, akılla donattığı insanlara, kendi aralarındaki ilişkileri düzenleyen kuralları ve **yaratana** karşı görevlerini bildirmeleri için elçiler göndermiştir.

- İnsanları, hayvanları, bitkileri, cansız varlıkları ve bunların iç içe dünyalarını mükemmel biçimde tasarlayıp yaratan Tanrı, yarattıklarının davranışlarını **doğa yasaları** ile düzenlemiştir. Bunların yanında, yarattıklarının bir kısmını akılla donatmıştır. Tüm bunların üzerine, Tanrının bir de elçiler gönderdiğini düşünmek, Tanrıya bir eksiklik yüklemektir. Tanrı, ne düşündüyse onu yapmıştır. Elçilerle işi düzeltmez.

- Tanrının var olup olmadığı, varsa, nasıl bir varlık olduğu insanlarca bilinemez. Sonlu insan aklının, var oluşla ilgili soruların kesin yanıtlarını bulabilmesi olanaksızdır.

- Tanrının var olup olmadığını, varsa, nasıl bir varlık olduğunu insan aklı açıklayamaz. Bu nedenle Tanrı, kendini elçileriyle bildirmiştir.

- Tanrının var olmadığını düşünmek, var oluşla ilgili zor soruların yanıtlarını bulmayı daha da zorlaştırır.

Yanıtlar Üzerine

Sorular çok zor.

Yanıtlar, özleri bakımından iki üç ana grupta toplanabilirse de; ayrıntılara inildiğinde çok farklılaşıyor.

Sadece, **madde üzerine** soruya kesin sayılabilecek yanıtlar verilebilmiş.

İnsan maddeyi önemli ölçüde tanımlamış. Madde üzerine bilgilerini deneylerle doğrulayabilmiş. Maddeyi amaçları doğrultusunda kullanabiliyor.

Bilimde çok yol alınmış. Yine de; açıklamalar öze yönelik değil. Geride, açıklanması gereken çok şey var.

Var oluş üzerine sorulara deneylerle değil akıl yürütmelerle yanıtlar verilebiliyor.

Yanıtları verenler, ömürlerini bu yanıtları bulmaya adayan, düşünme yeteneği çok yüksek bilgeler. Buna karşın, birinin yanıtı diğerince çürütülebiliyor. Demek ki; akıl yürütmenin bir yerinde mantık kuralları zorlanıyor.

Tanrının **elçilerle** insanlara ulaşması, çağımızda çok sayıda insana, Tanrısal değil insansal bir yöntem gibi geliyor.

Ayrıca; çoğu insan, elçilerin bazı iletilerinin Tanrısal olduğuna inanmakta da zorlanıyor.

Yine; Tanrının, mesajlarını elçilerle verdiğini düşünenler de aynı yerde buluşamıyor:

Musevilere göre; son peygamber **Hz. Musa**dır.

Hristiyanlara göre; son peygamber **Hz. İsa**dır.

Müslümanlara göre; son peygamber **Hz. Muhammed**dir.

■ **Var oluş** üzerine soruların yanıtları, ne kadar kesin akıl yürütmelerle verilmiş olursa olsun, gizli ya da açık biçimde, bir yerde gelip inanca dayandırılmaktadır.

Maddenin ruhtan geldiğini kimse kanıtlayamamıştır.

Ruhun maddeden geldiğini kimse kanıtlayamamıştır.

Tanrının insanlara elçiler gönderdiğini kimse kanıtlayamamıştır.

...

İnsanlık, inançlarla yetinme noktasındadır.

İnsanlığın Durumu

Felsefeciler bilinmeyi bilinir kılmak için akıl yürütürler. Gerçeği bulma üzerine düşünen aklın gerçeğe yakın olması olasılığı, kurulu düzeni yaşayan aklından çok daha yüksektir. Aklın yeni bulguları düzeni değiştirmeyi gerektirebilir. Bu yüzden; düşünenler, kurulu düzenleri bir biçimde rahatsız ederler. Kurulu düzen her şeyin olduğu gibi sürmesini ister. Çünkü; değişim, zihinde de olsa, emek gerektirir.

Değişime bu zihin tembelliği nedeniyle karşı çıkmak, değişimin haklılığını görmesine karşın kişisel çıkarlarını sürdürmek amacıyla karşı çıkmaya göre daha başışlanabilir bulunabilir. Ancak; bu farklı iki yaklaşımın getirdiği sonuçlar aynı ölçüde kötüdür. Hatta; birincilerin, her zaman ikincilere yardımcı oldukları için, kötü sonuçta payları daha fazladır. İnsanlık tarihi, bu tembelliğin ve çıkarıcılığın sebep olduğu acı olaylarla doludur:

■ Anaksagoras Anadolu'da doğmuş, kırk yaşlarında Atina'ya göç etmişti. Ama; Tanrıtanımazlıkla suçlandığı için bu kentten ayrılmak zorunda kaldı. Suçlandığı görüşlerinden biri, Güneşin bir tanrı değil, ateşten bir kütle olduğu idi.

■ **"En el Hak."**, yani **"Ben Tanrırım."** diyen **Hallac-ı Mansur** adlı İslam düşüncü, **Abbasiler'**ce hapsedildi, hapiste iken işkencelerle öldürüldü.

Suçtu, sadece, **"Her şey Tanrı'dandır."** önermesini başka bir biçimde ifade etmesiydi.

■ **"Doğa Tanrıdır."** diyen **Giordano Bruno** 1600 yılında Roma'da yakıldı.

■ 17. yüzyılda **"Dünya Güneş etrafında dönüyor."** diyen İtalyan bilimci **Galileo Galilei** yargılandı; sözlerini geri almaya zorlandı.

...

■ Düşünenlere yönelik bu kısımların yanında, kurulu düzenin sahipleri ile karşıtları arasındaki inanç savaşlarında milyonlarca insan ölmüştür.

Fransa'da Katoliklerle Protestanların 16. yüzyıl boyunca, aralıklarla da olsa, süren savaşları;

yine, Katoliklerle Protestanların, 1618-1648 arasında 30 yıl süren ve Roma-Germen İmparatorluğunun dağılması ile sonuçlanan savaşları;

Nazilerin Yahudi kiyımı,

tarihin iç acıtan sayfalarından sadece bir kısmını oluşturur.

...

Hristiyanların Müslümanlar üzerine yaptığı Haçlı Seferleri, din savaşı gibi gözükse de, özünde ekonomiktir. Burada; din, kışkırtma amacıyla kullanılmıştır.

...

İslam dünyasındaki inanç kavgalarının da diğerlerinden geri kalır yanı yoktur. Mezhep kavgaları yüzyıllardır sürer gider. Yürekler yanar durur.

Sadece farklı biçimde inandıkları için Alevilerin ve onlara yakın duranların öldürüldüğü 1978 Maraş olaylarının, 1980 Çorum olaylarının, 1993 Sivas olaylarının yaktığı yüreklerin dumanı hala tütmedir.

Sorular zor.

Yanıtlar tartışmalı.

Akıllar sınırlı.

Zihinler tembel.

Dengelerin değiştirilmesi emek gerektiriyor. ...

İşte; kurnazlığın kısa süreli kazanımları için bulunmaz olanaklar!

...

İyi tanımlanmış matematiksel kavramları bile kavramakta zorlanan ortalama akıllı bir insanın, insanlığın karşılaştığı en zor soruların farklı yanıtları üzerine düşünüp bu farklılıklar üzerinde tartışabileceği, bunu kavgaya kadar vardırabileceği düşünülemez. Ancak; çoğunluk, çıkarıcı, insanlık düşmanı azınlık tarafından kavga ettirilir. İnsanların büyük bir çoğunluğu kendilerine öğretildiği gibi düşünür ve yaşar. **Öğretildiği gibi düşünmenin düşünme** olmadığı açıktır. Bu, olsa olsa **belletilmiş ezberin tekrarıdır**. Zihne ilk yerleştirilen düşüncenin değiştirilmesi çok zordur. Rastgele bir inançla tanışan ya da bilinçli olarak tanıştırılan bireyin zihni, genellikle, ömür boyu o inançla mühürlü kalır. Özgür düşünebilmesi için, koşullanmamış zihinlilerden daha fazla emek vermesi gerekir. Bu çabayı gösteremeyenler, farklı ezber grupları ile ezberlerini yarıştırlar.

Bu gerçek, toplumu yönetenlerce iyi bilinir. Dar görüşlü yöneticiler, kısa süreli çıkarları için, zihinleri istedikleri gibi biçimlendirmeye çalışırlar.

Ekonomik, sosyal ve kültürel bakımlardan ileri toplumlarda, bir inanç aşısı yapmanın yararlı olmadığı, hatta zararlı olduğu görülmüş, yetişenlerin zihinleri olabildiğince özgür bırakılmıştır.

Ancak; Ortadoğu Ülkeleri ve bunların Doğu komşularındaki toplumlarda inanç aşısı alabildiğine uygulanmaktadır. Üstelik; bu, belli bir inancın yayılması ve hakim kılınması amacıyla yapıldığından, farklı inanç sahiplerini düşman gösterme düzeyinde yapılmaktadır. Karşıt inançlılar da aynı biçimde örgütlenme ve bilenme durumundadırlar. İnsanlar, bilinmeyenler üzerine sorulara verilen ve doğruluğu da bilinmeyen olası yanıtlardan, farklı olanları seçtiler diye savaşmaktadır.

...

Etnik ve inanç kökenli ayrışmaları, bölgeyi amaçlarına göre biçimlendirmek isteyen dış güçler de körüklemektedir.

Ortadoğu insanının durumu içler acısıdır. Görünen o ki;

akıl ve sağduyu devreye sokulamazsa, el ele vermesini beceremeyen bu toplumlar parçalanacak, dağılacak ve silineceklerdir.

Türkiye'miz de içinde...

Sağduyunun Gerektirdiği

Felsefecilerin ve seçilmiş insanların öğretilerinin ortak yanı, insanları iyiliğe çağırmalarıdır.

Herbiri

Vicdanlı ve sağduyulu olmayı, kendisi için istemediğini başkası için de istememeyi, paylaşabilmeyi, sevebilmeyi, ...

iyi insanın nitelikleri sayar.

Bu nitelikler,

birlikte mutlu yaşayabilmemizin "olmazsa olmaz"larıdır.

Önemli olan

bu niteliklerde buluşabilmektir.

...

"Ölçülemez aklın eseri"

ile ilgili bilinmeyenleri herbirimizin farklı algılaması çok doğaldır.

Bu kaçınılmazdır.

İyi insanın niteliklerinde

birleştikten sonra,

ömrümüzce doğru yanıtını

bilemeyeceğimiz soruların

farklı yanıtlarına tutunuyoruz diye

karşıt gruplara ayrılıp

birbirimizin gırtlığına sarılmamız

illiklidir.

"Benim inancım seninkini döver."

türünden düşünceler ortaçağ

düşüncesidir.

...

Toplumu

tek bir inançta

birleştirmeye çalışmak

çağdışıdır.

Bir inancı başat kılmaya çalışmak,

toplumu ayrıştırmayı,

bitirici kavgayı,

sevgisizliği getirir.

Bizi,

Ortadoğunun

bitmeyen,

ilkel kavgalarına götürür.

Bu da; ülkemiz üzerinde emelleri olanların tam istediğidir.

...

Artık;

devletler

inanç yaymakla uğraşmamalıdır.

Öğretmenler

bu uğraşların neferleri olmamalıdır.

Bırakalım;

Herkes iç huzurunu,

çağdaş toplum kuralları içinde, nasıl buluyorsa

öyle inansın.

Öğretmenler

bir inancı yaymayı değil;

her inançtaki bireyin

başka türlü inananları da

anlaması gerektiğini

anlatmayı görev edinmelidir.

El ele vermenin getireceği güçlülüğü,

büyüklüğü,

mutluluğu işlemelidir.

Öğretmenler

zihinleri mühürlememeli,

özgür düşünebilmenin

yollarını açmalıdır.

Öğretmen,

karanlıkta kaybolan değil,

karanlığa ışık olabilir.

İnançlarımız

kendimizi iyi hissettiğimiz

sığınaklarımızdır.

Sadece kendimizi ilgilendirir.

Çağdaş insan,

inancının,

olası gerçeklerden

sadece birisi olabileceğini bilir.

Bunu algılayabilen

insan sayısı arttığında

insanlık daha mutlu olacaktır.